

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN
FÖR OPTISK SLIPARE
2004**

Grunder för fristående examen

YRKESEXAMEN FÖR OPTISK SLIPARE
2004

© Utbildningsstyrelsen 2005

Edita Prima Oy

Helsingfors 2005

DNR **9/011/2004**

FÖRESKRIFT **Iakttas som förpliktande**

DATUM **27.2.2004**

Giltighetstid
fr.o.m. 1.4.2004 tillsvidare

De stadganden på vilka befogenheten att
utfärda föreskriften bygger

L 631/1998 13 § 2 mom

A 812/1998 1 § 1 mom

Upphäver Föreskrift Nr

Ändrar Föreskrift Nr

GRUNDERNA FÖR YRKESEXAMEN FÖR OPTISK SLIPARE

Utbildningsstyrelsen har fastställt grunderna för yrkesexamen för optisk slipare. Examensgrunderna skall iakttas fr.o.m. 1.4.2004 tillsvidare.

Utbildningsanordnare som ordnar utbildning som förbereder för examen eller för del därav skall göra upp och godkänna en läroplan för utbildningen med beaktande av vad som bestämts i dessa grunder. Som en del av den förberedande utbildningen skall ordnas prov som utvisar yrkesskickligheten.

Examenskommissionen, examensarrangören och utbildningsanordnaren kan inte lämna grunderna för examen obeaktade eller avvika från dem.

Om de uppgifter som skall antecknas på betygen och om betygsmodellerna samt om grunderna för uppgörandet av de personliga studieprogrammen bestäms separat.

Generaldirektör

KIRSI LINDROOS

Kirsi Lindroos

Undervisningsrådet

SOILA NORDSTRÖM

Soila Nordström

INNEHÅLL

Kapitel 1

Syftet med fristående examina och målen för dem.....	7
1 § Fristående examina	7
2 § Förberedande utbildning för fristående examina	7
3 § De allmänna grunderna för sättet av påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna.....	8

Kapitel 2

Uppbyggnaden av yrkesexamen för optisk slipare	8
1 § Examensdelarna	8

Kapitel 3

Kraven på yrkesskicklighet i yrkesexamen för optisk slipare och grunderna för bedömningen.....	9
1 § Optometrins grunder	9
a) Krav på yrkesskicklighet	9
b) Mål och kriterier för bedömningen	9
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	11
2 § Färdigställande av glasögonlinser	11
a) Krav på yrkesskicklighet	11
b) Mål och kriterier för bedömningen	11
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	13
3 § Kantslipning av glasögonlinser	13
a) Krav på yrkesskicklighet	13
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	13
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	16
4 § Specialarbeten i anslutning till kantslipning	17
a) Krav på yrkesskicklighet	17
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	17
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	18
5 § Reparation av glasögon och service på utrustning	18
a) Krav på yrkesskicklighet	18
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	18
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	19
6 § Processen från beställning till glasögon.....	19
a) Krav på yrkesskicklighet	19
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	19
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	20
BILAGA Yrkesbeskrivning för optisk slipare	21

Kapitel 1

SYFTET MED FRISTÅENDE EXAMINA OCH MÅLEN FÖR DEM

1 § Fristående examina

De fristående examina är inte beroende av det sätt på vilket man förvärvat sig sin yrkeskicklighet. Det kunnande som examinanderna har skaffat sig genom utbildning, i arbetslivet eller genom sina intressen behandlas som en helhet, så att detta kunnande kan användas när den erfordrade yrkeskickligheten skall påvisas vid de fristående yrkesproven.

De fristående examina är modulära till sin struktur. De utgörs av uppgiftshelheter, som baseras på arbetslivet och dess utvecklingsbehov och som präglas av det som förenar verksamheten med den teoretiska grunden, av mångsidig yrkeskicklighet och av att arbetsprocessen integreras med resultaten av den. Varje del av en examen utgör ett delområde av yrkeskompetensen, som kan lyftas ut ur den naturliga arbetsprocessen och bilda en självständig helhet som kan bedömas. De fristående yrkesproven arrangeras och avläggs flexibelt för en examensdel i sänder. Examinandernas mål kan också vara att endast avlägga en eller flera delar av en examen, inte hela examen.

Grunden för beskrivningen av kraven på yrkeskicklighet är den kvalifikationsbestämning som anses vara lämpligast för yrkesområdet. Beskrivningen koncentreras på kraven för branschens centrala funktioner, behärskning av verksamhetsprocessen och omfattande yrkespraxis. I kraven ingår också de för arbetslivet nödvändiga språkkunskaperna och sociala färdigheterna.

2 § Förberedande utbildning för fristående examina

Systemet med fristående examina ställer inte examinanderna inför förhandsvillkor i fråga om utbildning. Emellertid avläggs dessa examina i allmänhet i samband med något slag av förberedande utbildning.

Den som anordnar förberedande utbildning skall fastställa läroplanen för utbildningen enligt examensgrunderna. Utbildningen och de fristående yrkesprov som ingår i den skall läggas upp enligt examensdelarna. Det åligger utbildningsanordnaren att arrangera de fristående yrkesproven som en del av den förberedande utbildningen. Till de studerandes skyldigheter hör att delta i dessa prov i samband med studierna.

De gemensamma studier, som ingår i en grundexamen som avläggs som grundläggande yrkesutbildning, är inte obligatoriska i en utbildning som förbereder för en grundexamen som avläggs som en fristående examen. Målen för dessa studier beaktas dock i tillämpliga delar i läroplanen och i undervisningsarrangemangen.

3 § De allmänna grunderna för sättet att påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna

Bedömningen av de fristående yrkesproven förutsätter metodisk insamling av material, beslutsfattande och dokumentering angående examinandernas yrkesmässiga och arbetsrelaterade färdigheter, som jämförs med de i examensgrunderna fastställda kraven på yrkesskicklighet och med bedömningskriterierna. Tyngdpunkten vid bedömningen ligger på det praktiska arbetet och arbetsmetoderna. Färdigheterna eller kunnandet bedöms i allmänhet direkt enligt motsvarande arbete.

Miljön för de fristående yrkesproven skall vara verklig eller så realistisk som möjligt. Vid bedömningen tillämpas mångsidigt olika kvalitativa bedömningsmetoder såsom iakttagelser, intervjuer, frågor och portföljer samt självbedömning och gruppbedömning. De fristående yrkesproven läggs upp enligt examensdelarna så att man vid proven kan bedöma om examinanden uppfyller de centrala kraven på behärskandet av yrket.

Målen för bedömningen anger de kompetensområden som ägnas speciell uppmärksamhet vid bedömningen. Målen hänför sig till de centrala färdigheterna och man ser till att examinanden behärskar den teori som ligger till grund för arbetet samt att han eller hon behärskar arbetsmetoder, arbetsutrustning, material och arbetsprocesser. Såväl målen för bedömningen som bedömningskriterierna härleds ur kraven på yrkesskicklighet för motsvarande examensdel. Kriterierna för bedömningen baserar sig på målen för bedömningen och de anger och preciserar prestationer på olika nivåer. Bedömningskriterierna utgör trösklar med vilkas hjälp det är möjligt att differentiera kompetensnivån.

Kapitel 2

UPPBYGGNADEN AV YRKESEXAMEN FÖR OPTISK SLIPARE

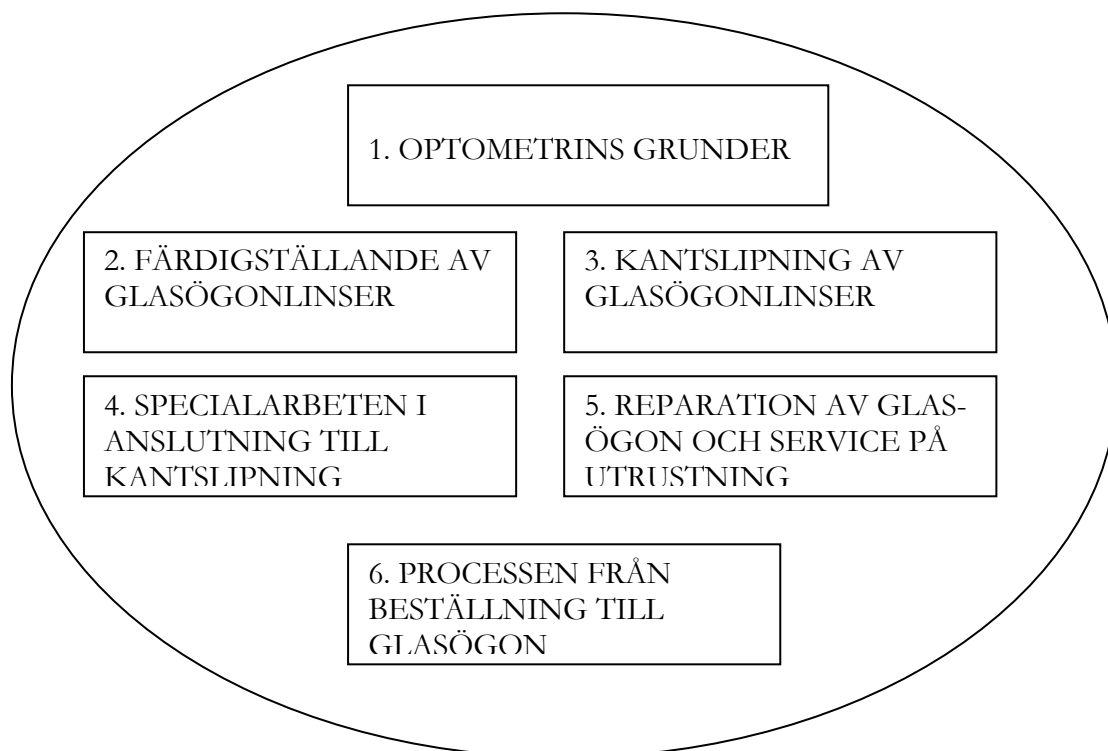
1 § Examensdelarna

Yrkesexamen för optisk slipare består av sex examensdelar. Examen är klar då samtliga sex examensdelar har avlagts med godkänt vitsord. Ordningföljden för slutförandet av de olika delarna i examen framgår av den individuella yrkesprovspanen.

Delarna i examen är:

- Optometrins grunder
- Färdigställande av glasögonlinser
- Kantslipning av glasögonlinser
- Specialarbeten i anslutning till kantslipning
- Reparation av glasögon och service på utrustning
- Processen från beställning till glasögon.

YRKESEXAMEN FÖR OPTISK SLIPARE

FIGUR 1. Delarna i yrkesexamen för optisk slipare.

Kapitel 3

KRAVEN PÅ YRKESSKICKLIGHET I YRKESEXAMEN FÖR OPTISK SLIPARE OCH GRUNDERNA FÖR BEDÖMNINGEN

1 § Optometrins grunder

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• skall känna till det väsentliga innehållet i de lagar, förordningar och myndighetsanvisningar som styr arbetet och deras betydelse för det egna arbetet	<p>Att känna till lagar, förordningar och myndighetsanvisningar</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• arbetar med iakttagande av lagar, förordningar och myndighetsanvisningar som gäller inom branschen• känner i tillämpliga delar till följande författningar: lagen och förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården, lag 785/1992, 559/1994, förordning 564/1994, förordning 99/2001• känner till myndighetsanvisningarna i tillämpliga delar• känner till dataskyddet och iakttar det i sin verksamhet.

<ul style="list-style-type: none"> • skall i sitt arbete klara av att iaktta de standarder och toleranser som används • skall behärska terminologin inom den optiska branschen • skall ha kännedom om seendets anatomiska och fysiologiska grunder • skall kunna arbeta enligt de avtal som gäller för arbetsgemenskapen • skall kunna iaktta de etiska föreskrifter och regler som gäller för branschen • skall känna till den skyddsinformation som rör arbetsgemenskapen • skall kunna utföra sitt arbete enligt arbetarskyddsanvisningarna 	<p>Att iaktta standarder och toleranser Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • iakttar vid färdigställande av glasögon de standarder som berör dessa: toleranser för glasögonlinser SOAT 10/2002 (Finlands Optiska Grossisthandels Förbund r.f.) • tillverkar glasögon inom de gränser som angivits för toleransavvikelserna. <p>Att använda terminologin Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till terminologin inom den optiska branschen och använder den vid kommunikation inom arbetsgruppen eller med övriga fackmän • känner till terminologin i anslutning till teknologin för glasögonlinser, t.ex. basecurve och index. <p>Att känna till seendets anatomi Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår den betydelse som seendets anatomi och fysiologi har vid färdigställande av glasögon • känner till de optiska parametrarnas inverkan på den funktionella synförmågan; prismer, färgfel. <p>Att vara medlem i en arbetsgrupp Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • iakttar de regler som styr arbetet inom den optiska branschen och de avtal som ingåtts inom arbetsgemenskapen • planerar sitt arbete på ett systematiskt sätt • förstår att det egna arbetet utgör en del av helheten för leveransen av glasögon • utför arbetet på ett ansvarsfullt och omsorgsfullt sätt. <p>Att iaktta arbetarskydd Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår och handlar i enlighet med skyddsinformation • kan hantera kemiska ämnen på ett varsamt sätt • använder skyddshandskar eller andningskydd för att undvika kontaktallergi och allergiska symptom i andningsorganen
---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • känner till nickeldirektivet • handlar i risksituationer enligt anvisningarna • använder skyddsglasögon på rätt sätt i sitt arbete • kan framställa skyddsglasögon för andra • mäter med adekvat mätteknik medeltjockleken på de linser som tillverkats för skyddsglasögon.
--	---

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesprovet för examensdelen Optometrins grunder utförs i autentiska arbetssituationer. Yrkesprovet kompletteras med diskussioner med sakkunniga, där prestationen preciseras. Lämpliga arbetsmiljöer för yrkesprovet är inslipningsverkstäder som svarar för kantslipning av glasögonlinser. Examinanden skall i autentiska arbetssituationer kunna motivera sitt arbetssätt, sina val och sina lösningar i enlighet med stoffet i examensdelen. Vid bedömningen används självvärdering för att bedöma och utveckla det egna arbetet enligt principerna om livslångt lärande. Bedömningen utförs på trepartsbasis. Examenskommissionen fastställer behörighetskraven för dem som utför bedömningen.

2 § Färdigställande av glasögonlinser

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • skall förstå de faktorer som påverkar linsens styrka • skall förstå mätvärdenas betydelse för linsens slutliga styrka • skall behärska adekvat användning av mätapparatur för mätning av linsens styrka 	<p>Att fastställa linsens styrka Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår hur ytstyrkan bildas • känner till effekterna av olika brytningsindex • förstår vilka effekter olika linsmaterial har • har kännedom om den inverkan som linsens buktning och materialets tjocklek har • kan bedöma hur de ovan nämnda faktorerna påverkar uppkomsten av linsfel, linsytans form och materialets tjocklek. <p>Att använda mätapparatur Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder vertometern på rätt sätt • ställer in okularet på den mätapparatur som han eller hon använder utgående från sitt eget brytningsfel • kan mäta ytans brytningsförmåga med sfärometer • åstadkommer inga repor på linsytan eller skador på ytbehandlingen

<ul style="list-style-type: none"> • skall kunna kontrollera att beställningen och leveransen stämmer överens • skall kunna identifiera olika ytbehandlingar • skall förstå de faktorer som påverkar ytbehandlingens hållbarhet, rengöring och restfärg 	<ul style="list-style-type: none"> • kan byta lampa och fylla på stämpelfärg i vertometern • ansvarar för apparaternas dagliga service och rengöring • stänger av strömmen till apparaterna vid arbetsdagens slut. <p>Att slipa styrkan Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kontrollerar de mätvärden som framgår av linsbeställningen: prismet, add, tjocklek, decentrering och brytningsindex • använder mätapparatur på rätt sätt • mäter linserna omsorgsfullt. <p>Identifiering av ytbehandlingar Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till ordningsföljden för arbetsmomenten vid ytbehandling av linser • känner till produktionsprocessens olika faser • visar omsorgsfullhet i fråga om ytbehandlingarna • kan skilja mellan ytbehandlingar för hårda och reflexfria linser • identifierar olika ytbehandlingar utifrån restfärgerna • åstadkommer inga repor eller skador i ytbehandlingen • känner till leveranstiden för olika ytbehandlingar • känner till färgningsmöjligheterna för linser utifrån färgnyanserna och hur mörka linserna är • känner till hur linsmaterialet påverkar det ovan nämnda.
--	---

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesprovet för examensdelen Färdigställande av glasögonlinser utförs i en autentisk arbetssituation. Yrkesprovet kompletteras med diskussioner med sakkunniga, där prestationen preciseras. Lämpliga arbetsmiljöer för yrkesprovet är inslipningsverkstäder som svarar för kantslipning av glasögonlinser. Examinanden skall i en autentisk arbetssituation kunna motivera sitt arbetssätt, sina val och sina lösningar i enlighet med stoffet i examensdelen. Vid bedömningen används självvärdering för att bedöma och utveckla det egna arbetet enligt principerna om livslångt lärande. Bedömningen utförs på trepartsbasis. Examenskommissionen fastställer behörighetskraven för dem som utför bedömningen.

3 § Kantslipning av glasögonlinser

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• skall kunna beräkna och mäta den inverkan som tillpassning av linsen har på slutresultatet ur användarens synvinkel• skall förstå och tolka olika tillpassningsmått och övriga markeringar på rätt sätt• skall kunna tolka ett recept• skall känna till olika måttssystem för bågar• skall kunna räkna ut att linsen är tillräcklig enligt de angivna måtten	<p>Att behärska optisk matematik Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• känner till hur linsens styrka anges• kan på ett korrekt sätt avläsa de uppgifter som framgår av glasögonreceptet• utför behövliga räkneoperationer på ett noggrant sätt• kan beräkna närtillägg, dvs. add• kan räkna ut den behövliga decentreringen då han eller hon känner till pupilldistansen på den som undersökningen gäller• kan beräkna prismaeffektens uppkomst• förstår hur ändring i ytavståndet påverkar styrkan• bedömer om linsen är tillräcklig för att få de angivna måtten• förstår hur tjockleken på kanterna och mitten fastställs. <p>Att tolka glasögonreceptet/beställningen Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• förstår de anatomiska måttens betydelse, bl.a. pupilldistans, höjden för linsens gräns• kan byta förtecknet för cylinderlinsen• kan kontrollera tillpassningsmåtten• tolkar på ett noggrant sätt det som anges på receptet. <p>Att känna till måttssystem Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• känner till skillnaden mellan boxing- och datamått• kan mäta den halverade pupilldistansen och den hela pupilldistansen• kan mäta den optiska centrumdistansen och beräkna centrumdistansen för närsyn• kan mäta gränshöjden för olika linstyper och linsformer• kan bestämma och räkna ut den tillräckliga diametern för glasögonlinsen• kan bestämma den optiska minimistorleken på linsen för att få optimala glasögon i enlighet med beställningen.

<ul style="list-style-type: none"> • skall kunna hantera bågar av olika material • skall kunna hantera glasögonbågar med olika ytbehandlingar • skall kunna välja rätt handverktyg 	<p>Att hantera och känna till olika bågmaterial</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifierar olika bågmaterial; plast, metall och kombinationer av dessa • kan bedöma bågens reparerbarhet och kemiska hållbarhet • känner till bågmaterialens mekaniska hållbarhet • känner till materialens allergiframkallande egenskaper • använder olika tänger och handverktyg enligt behov • färdigställer glasögon som stämmer överens med beställningen och som är anatomiskt lämpliga samt snygga, rena och i sådant skick att de kan överlätas • utför arbetet på ett noggrant och ekonomiskt sätt.
<ul style="list-style-type: none"> • skall kunna identifiera olika linstyper på ett korrekt sätt • skall kunna mäta verksamma styrkor • skall kunna försäkra sig om att beställningen är korrekt 	<p>Att identifiera linstyper</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till olika linstyper: enkelslipade linser, linser med förlängt skärpedjup, dubbelslipade linser • känner till multifokala linstyper från olika tillverkare • känner till asfäriska linser och högbrytande linser • känner till lentikulära linser • känner till speciellinser, bl.a. Fonda • mäter den verkande optiska styrkan hos linserna • försäkrar sig utifrån de mätningar som han eller hon utfört om att beställningen är riktig • försäkrar sig utifrån det som anges på linspåsen om att leveransen stämmer överens med beställningen.
<ul style="list-style-type: none"> • skall kunna identifiera olika linsmaterial på ett korrekt sätt vid val av arbetsredskap och arbetssätt • skall kunna motivera sitt arbetssätt 	<p>Att känna till linsmaterial</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifierar olika linsmaterial: plast/glas • väljer lämpliga arbetsredskap enligt materialet • känner till hur de nyaste linsmaterialen, t.ex. polykarbonat, bearbetas på ett korrekt

<ul style="list-style-type: none"> • skall känna till hur materialets egenskaper inverkar på linsens hållbarhet och behandling • skall kunna kontrollera att ytbehandlingarna motsvarar det som anges i beställningen • skall kunna använda korrekta arbetsredskap • skall kunna hantera linser med olika ytbehandling på rätt sätt under hela kantslipningsprocessen • skall kunna välja lämplig färgningstemperatur, rätt färgämne och tillräcklig behandlingstid för glasögonlinsen för att önskat slutresultat skall uppnås • skall med ändamålsenliga instrument och metoder kunna rengöra ett färdigt glasögonpar så att glasögonen kan överlåtas 	<p>sätt och materialets betydelse vid kantslipning</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till den betydelse som linsens brytningsindex har vid kantslipning • känner till de fotokromatiska linsernas egenskaper • särskiljer genomfärgat och ytfärgat linsmaterial • bearbetar härdade glaslinser på ett korrekt sätt. <p>Att identifiera linsytbehandlingar</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifierar olika ytbehandlingar för hårda och reflexfria linser • kontrollerar att leveransen både enligt ögonmått och det som anges på skyddspåsen stämmer överens med beställningen • identifierar utifrån den färg som restreflexen har om linsen har eller saknar ytbehandling • identifierar olika spegelytbehandlingar • identifierar de filtrerande egenskaperna hos ytbehandling med UV-filter • känner till olika ytors hållbarhetsegenskaper vid kantslipning • hanterar ytbehandlade linser på ett omsorgsfullt sätt • väljer rätt temperatur för linsen i den arbetsfas då doppfärgning utförs • kan välja rätt färgämne och behandlingstid vid doppfärgning • känner till linsernas filtrerande egenskaper för ljusets olika våglängder • kan utifrån observationer baserade på ögonmått dra slutsatser om en färgad lins motsvarar det som anges i beställningen. <p>Rengöringsbehandling</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till linsernas, ytbehandlingarnas och bågens hållbarhetsegenskaper vid rengöring • rengör färdiga glasögon så att de kan överlåtas • böjer bågen så att den kan överlåtas.
---	---

<ul style="list-style-type: none"> • skall kunna framställa optiska specialhjälpmedel som fästs på glasögonen. 	<p>Att framställa optiska specialhjälpmedel Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • slipar och framställer clips och tilläggsanordningar som sätts fast på glasögonen eller linserna enligt beställningen.
---	---

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesprovet för examensdelen Specialarbeten i anslutning till kantslipning utförs i en autentisk arbetssituation. Yrkesprovet kompletteras med diskussioner med sakkunniga, där prestationen preciseras. Lämpliga arbetsmiljöer för yrkesprovet är inslipningsverkstäder som svarar för kantslipning av glasögonlinser. Examinanden skall i en autentisk arbetssituation kunna motivera sitt arbetssätt, sina val och sina lösningar i enlighet med stoffet i examensdelen. Vid bedömningen används självutvärdering för att bedöma och utveckla det egna arbetet enligt principerna om livslångt lärande. Bedömningen utförs på trepartsbasis. Examenskommissionen fastställer behörighetskraven för dem som utför bedömningen.

5 § Reparation av glasögon och service på utrustning

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • skall kunna utföra reparationer på söndrigt bågmaterial för glasögon på ett omsorgsfullt sätt • skall kunna ansvara för den dagliga servicen på den utrustning som används vid färdigställande av glasögon • skall kunna utföra service på och kalibrering av mätutrustningen enligt tillverkarens anvisningar 	<p>Att reparera glasögon Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan göra lödningar i metall- och plastmaterial • kan ersätta trasiga delar med nya • kan byta skruvar som gått av i gångjärnsdelen eller näsdelen • använder skyddsglasögon vid behov • putsar upp, rengör och böjer glasögonparet efter reparation så att glasögonen kan överlätas till kunden. <p>Daglig och regelbunden service på utrustning Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • utför service på och rengör dagligen den utrustning som används • ansvarar för att regelbundet återkommande service utförs enligt tillverkarens rekommenderade tidtabell • ser till att trasig utrustning förs till reparation • byter en lampa eller säkring • kalibrerar optisk utrustning • justerar utrustningen så att den passar honom eller henne

	<ul style="list-style-type: none"> • hanterar handverktyg på ett ändamålsenligt sätt • iakttar ordning, prydighet och renlighet • städar upp arbetsbordet och dess omgivning.
--	--

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesprovet för examensdelen Reparation av glasögon och service på utrustning utförs i en autentisk arbetssituation. Yrkesprovet kompletteras med diskussioner med sakkunniga, där prestationen preciseras. Lämpliga arbetsmiljöer för yrkesprovet är inslipningsverkstäder som svarar för kantslipning av glasögonlinser. Examinanden skall i en autentisk arbetssituation kunna motivera sitt arbetssätt, sina val och sina lösningar i enlighet med stoffet i examensdelen. Vid bedömningen används självvärdering för att bedöma och utveckla det egna arbetet enligt principerna om livslångt lärande. Bedömningen utförs på trepartsbasis. Examenskommissionen fastställer behörighetskraven för dem som utför bedömningen.

6 § Processen från beställning till glasögon

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • skall kunna bedöma och utveckla resultatet av och kvaliteten på sitt arbete tillsammans med andra • skall kunna kontrollera att beställningen och följesedeln stämmer överens • skall kunna följa upp hur tillbehör och råvaror används, förbrukas och räcker till 	<p>Att styra produktionen Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • arbetar metodiskt, snabbt och effektivt och iakttagar goda produktionssätt så att arbetet avancerar smidigt och säkert • analyserar sitt eget arbete som ett led i processen från beställning till glasögon • framställer produkter med beaktande av hur brådskande det är, serviceprocesser, lagrings- och beställningsbehov och arbetets produktivitet. <p>Att kontrollera beställningen och de levererade varorna Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kontrollerar att linserna, bågarna och övriga tillbehör som levererats stämmer överens med beställningen samt att följesedeln är korrekt enligt anvisningarna för arbetsgemenskapen. <p>Att anskaffa produkter Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • ansvarar utgående från anvisningarna för arbetsgemenskapen i samarbete med de

<ul style="list-style-type: none"> • skall förstå processen för färdigställande av glasögon • skall kunna kontrollera att det färdigställda glasögonparet stämmer överens med beställningen • skall i sitt arbete kunna tillämpa de krav som standarderna ställer • skall kunna dokumentera arbeten, reklamationer och avvikelser som ansluter sig till produktionsstyrningen och som man kommit överens om i arbetsgemenskapen • skall förstå verksamhetens lönsamhet • skall förstå hur de olika faserna vid färdigställande av glasögon påverkar helheten 	<p>andra arbetstagarna för lagring och tillgång på tillbehör och råvaror.</p> <p>Att utföra en slutlig granskning Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • mäter de optiska parametrarna för de glasögonlinser som han eller hon har framställt • kontrollerar att linserna är rena och saknar repor • kontrollerar att slutresultatet är symmetriskt • kontrollerar att alla detaljer som framgår av linsbeställningen beaktats. <p>Att sköta reklamationer och avvikelser Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • registrerar enligt anvisningarna felaktiga varor, kvalitetsavvikelser och svinn som uppkommit vid tillverkning eller lagring. <p>Att iaktta intern företagsamhet Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • utför arbetet på ett ekonomiskt sätt och ser till att tillgången och kvaliteten på produkterna säkerställs samt att servicenivån upprätthålls • arbetar på ett planmässigt och effektivt sätt genom att kontinuerligt analysera sitt eget arbete och dess inverkan på styrningen och planeringen av produktionen och på servicen.
--	--

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesprovet för examensdelen Processen från beställning till glasögon utförs i en autentisk arbetssituation. Yrkesprovet kompletteras med diskussioner med sakkunniga, där prestationen preciseras. Lämpliga arbetsmiljöer för yrkesprovet är inslipningsverkstäder som svarar för kantslipning av glasögonlinser. Examinanden skall i en autentisk arbetssituation kunna motivera sitt arbetssätt, sina val och sina lösningar i enlighet med stoffet i examensdelen. Vid bedömningen används självvärdering för att bedöma och utveckla det egna arbetet enligt principerna om livslångt lärande. Bedömningen utförs på trepartsbasis. Examenskommissionen fastställer behörighetskraven för dem som utför bedömningen

Yrkesbeskrivning för optisk slipare

Yrkesexamen för optisk slipare ger sådana kunskaper och färdigheter som behövs i alla produktionsfaser och arbetsuppgifter vid färdigställande av glasögonlinser och glasögon. Den som avlagt yrkesexamen för optisk slipare utför alla arbetsfaser som ingår i färdigställande av glasögon; arbetet är ansvarsfullt och förutsätter precision och noggrannhet.

Den som avlagt yrkesexamen för optisk slipare arbetar med färdigställande av glasögon i optikerbutiker, inslipningsverkstäder för linser eller linsfabriker.

Den optiska branschen har förändrats på ett avgörande sätt under de senaste åren. Tidigare har optikern traditionellt utfört synkontroller för ordination av glasögon, ansvarat för utprovning av bågar och linser och också färdigställt glasögonen. Även uppgifter i anslutning till skötsel och reparation av glasögon har förut ingått i utbildningen och befattningsbeskrivningen för optikerna. Färdigställande av glasögon håller nu på att överföras till dem som avlagt yrkesexamen för optisk slipare och som arbetar vid centrala inslipningsverkstäder eller inslipningsverkstäder för kantslipning av linser som drivs av de större optikerföretagen. Till följd av detta kan den nyaste teknologin utnyttjas och den nuvarande produktionseffektiviteten ytterligare förbättras.

Det arbete som en optisk slipare utför omfattar kantslipningsarbeten för alla typer av linser och linsmaterial. Till arbetsuppgifterna hör också utprovning av linserna i bågen, behövliga ytbehandlingsuppgifter, datatekniska uppgifter, logistiska uppgifter och arbeten i anslutning till reparation och skötsel av glasögon. Dessutom skall den som avlagt yrkesexamen för optisk slipare utföra service på och reparera den utrustning som används dagligen. Den sakkännedom som en optisk slipare besitter behövs för att kunna ge råd åt personal vid optikerbutiker i frågor som gäller beställning av glasögonlinser och kantslipning. Till arbetet hör också kundbetjäningssuppgifter i begränsad utsträckning.

Partiaffärerna inom branschen och de centrala inslipningsverkstäderna på importörsnivå ansvarar för ytslipning av glasögonlinserna. Arbetsgivaren utbildar och handleder vid specialisering i egentlig ytslipning. Utbildningen för optiska slipare ger grundläggande kunskaper i ytslipning.

Den nya linsteknologin förutsätter att den som avlagt yrkesexamen för optisk slipare är intresserad av att följa med det som händer inom branschen och med sin egen sakkunskap delta i utvecklandet av kunnandet och servicen inom branschen.

Utbildningsstyrelsen har godkänt dessa examensgrunder med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De fristående examina är examina som särskilt planerats och utvecklats för att avläggas av den vuxna befolkningen.

Planeringen och genomförandet av de fristående examina baserar sig på ett nära samarbete mellan sakkunniga inom undervisning och arbetsliv.

Utbildningsstyrelsen/biblioteket
Pb 380
00531 Helsingfors
tfn: (09) 774 774 50
fax (09) 774 774 75
kirjasto@oph.fi
www.utbildningsstyrelsen.fi